

DN12- 12,14,15,40,41,43 Tentamen i Numeriska metoder gk

Onsdag 09-01-12, kl 10-13

DEL 2 Inga hjälpmedel. Rättas endast om del 1 är godkänd. Betygsgränser inkl bonuspoäng: 10p D, 20p C, 30p B, 40p A.

- (12p) 1. Inför lämpliga beteckningar och formulera Newtons metod för följande problem.

$$2e^{x-y} = 2.01 - 2y, \quad e^{x+y} = 0.99 + x \quad (*)$$

Motivera varför $x = 0, y = 0$ är en bra startgissning. Formulera det linjära ekvationssystem som skall lösas i den första iterationen. Uttryck med siffrvärden och lös ekvationssystemet. Skissera därefter en algoritm, gärna i form av ett Matlabprogram som löser (*) med Newtons metod, och med fel mindre än 10^{-6} i varje komponent av lösningen. Bägge komponenterna och deras korrekationer ska skrivas ut.

- (6p) 2. En funktion $f(x)$ är given i form av en tabell $(x_i, f(x_i)), i = 1, 2, \dots, n$

Tabellsteget $h = x_{i+1} - x_i$ är konstant. Vi önskar beräkna approximativa derivatavärden $f'(x_i), i = 1, 2, \dots, n$. Ange lämpliga approximationsformler som ger dessa derivatavärden för samtliga x_i -värden. Ange även vilken noggrannhetsordning formelerna har .

- (21p) 3. Givet följande differentialekvationer

$$m \frac{d^2 y}{dt^2} + c \frac{dy}{dt} = -g + kx, \quad \frac{dx}{dt} = py \quad (**)$$

som tillsammans med villkoren "då tiden $t = 0$ så gäller $x = 0, y = 1, dy/dt = 0$ " beskriver en partikels bana i xy -planet. Följande parametervärden gäller: $m = 1, c = 0.1, g = 10, k = 0.1$ och $p = 2$.

- (6) a) Skriv om dessa ekvationer som ett system av första ordningens differentialekvationer. Ange även begynnelsevillkoren!
(En enklare uppgift erhålles om $p = 0$. För max 3p, lös uppgiften för detta enklare differentialekvationsproblem)
- (10) b) Formulera en algoritm, gärna i form av ett Matlabprogram som löser differentialekvationen på tidsintervallet $[0, 8]$.
Plotta lösningen $y(t)$, dvs y som funktion v t .
Plotta även $y(x)$, dvs y som funktion av x .
(Även här får du lösa det enklare problemet, men det ger maximalt 5p.)
- (5) c) De två differentialekvationerna (**) kan ersättas med EN differentialekvation, vilken ger lösningen $y(x)$ direkt, utan att gå via tiden t . Formulera denna differentialekvation (som kommer att bli av andra ordningen och innehålla derivatatermer $d^2 y/dx^2$ och dy/dx) samt dess begynnelsevillkor. Skriv om som ett system av första ordningen och formulera en algoritm gärna i form av ett Matlabprogram som löser problemet och sedan plottar $y(x)$.

(11p) 4. Givet följande randvärdesproblem

$$\frac{d^2y}{dx^2} = xy, \quad y(0) = 0, \quad y(1) = 1$$

- (3) a) Inför lämpliga beteckningar och ställ upp en differensapproximation som kan användas för att lösa problemet.
- (8) b) Välj steglängden $h = 0.2$. Ställ upp det linjära ekvationssystem som erhålles då differensmetoden i a) används. Hur många ekvationer erhålls? Har matrisen i ekvationssystemet någon egenskap som kan utnyttjas för att lösa ekvationssystemet med färre operationer i Gausseliminationen?